

Handreiking Privacy voor professionals ten behoeve van communicatie met ouders en jongeren

Voor jeugdhulpprofessionals bij
jeugdhulporganisaties, lokale teams
en gecertificeerde instellingen

Regio Amsterdam-Amstelland &
Zaanstreek-Waterland

Inhoudsopgave

Introductie	3
Uitgangspunten.....	3
Meest gevraagd voor ouders en jeugdigen	4
1. Wie ziet wat over mijn jeugdhulp?	4
2. Wat zijn persoonsgegevens?	4
3. Wie is eigenaar van persoonsgegevens?	4
4. Wat zegt de wet over omgaan met persoonsgegevens?	4
5. Wat zijn mijn rechten/de rechten van mijn kind bij persoonsgegevens over mij of mijn kind? ...	5
6. Wat zijn mijn plichten met betrekking tot mijn persoonsgegevens en/of die van mijn kind?	6
7. Welke gegevens houdt de gemeente bij? En hoe gaat zij daarmee om?	6
8. Hoe gaan de hulpverleners om met persoonsgegevens?	7
9. Hoe kan ik persoonsgegevens van mij/mijn kind bij de gemeente inzien?	7
10. Met wie en hoe worden gegevens van mij/mijn kind gedeeld?	7
11. Zijn er uitzonderingen rond het delen van persoonsgegevens?	7
12. Hoe zit het met gezag/echtscheiding en inzage in gegevens van mij/mijn kind?	7
13. Kan ik een kopie van mijn gegevens krijgen?	7
14. Waar kan ik een vraag of klacht indienen?	8
Bestaande handreikingen voor professionals.....	8

Introductie

In deze handreiking staat informatie die is bedoeld voor jeugdhulpprofessionals over privacy van ouders en jeugdigen. Omdat ouders en jeugdigen vragen kunnen stellen over welke gegevens door wie, hoe en waarvoor worden verwerkt (en eventueel verder gedeeld), beantwoordt deze handreiking de meest gestelde vragen.

Jeugdhulpprofessionals kunnen deze informatie gebruiken tijdens gesprekken met ouders en jeugdigen. Dit document is niet bedoeld om te verspreiden onder ouders en jeugdigen.

De informatie in deze handreiking in het hoofdstuk Meest gevraagd is opgesteld door het Implementatieplan Privacy van de gemeente Amsterdam. Dit is gebeurd in nauw overleg met ouders en jongeren en andere deskundigen van de [Externe Adviesgroep Privacy](#). De informatie in dit document is afgestemd op de regio.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van belang:

- In deze handreiking is basisinformatie over de privacy rechten van ouders en jeugdigen opgenomen omtrent jeugdhulp.
- In deze handreiking spreken we niet over de regio, maar over de gemeente. De regio verwerkt namelijk *geen* gegevens van jeugdigen. Alleen de gemeente waar de jeugdige woonachtig is, verwerkt gegevens ten behoeve van de facturatie van de jeugdhulp.
- Ouders en jeugdigen hebben het recht om te weten welke gegevens de gemeente opslaat en hoe zij daarmee omgaat. Informatie hierover voor ouders en jeugdigen is te vinden bij de desbetreffende gemeente.
- Ouders en jeugdigen hebben het recht om te weten welke gegevens de jeugdhulporganisatie opslaat en hoe zij daarmee omgaan.
- Basisinformatie voor de ouders en jeugdigen: de gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdhulp, maar verleent zelf geen (hoog)specialistische jeugdhulp. De gemeente is opdrachtgever voor de (hoog)specialistische jeugdhulp, sluit overeenkomsten af met de jeugdhulporganisaties en controleert of zij zich aan de opdracht houden.
- Voor vragen over communicatie met ouders en jeugdigen, bekijk de factsheet Communicatie met ouders en jongeren op zorgomregioamsterdam.nl. Opgesteld voor jeugdhulpprofessionals, door de regio.

Meest gevraagd voor ouders en jongeren

1. Wie ziet wat over mijn jeugdhulp?

- De gemeente mag niet zien wat een hulpverlener over u opschrijft in een dossier.
- De gemeente ziet over u maar een paar gegevens, alleen de gegevens die nodig zijn om de specialistische jeugdhulp die u krijgt te laten uitvoeren en te betalen en dat te kunnen verantwoorden. [Zie vraag 7.](#)
- De ambtenaren van de gemeente die deze gegevens verwerken, delen die niet met anderen in of buiten de gemeente, alleen als anonieme statistiek. Uw gegevens over zorg worden dus niet gekoppeld met gegevens over uw inkomen, Wbp-uitkering, woning en dergelijke.
- De direct betrokken hulpverleners zijn de enigen die gegevens over de inhoud van de hulp zien en u mag ze natuurlijk zelf ook altijd zien. [Zie vraag 5.](#)
- Er zijn een paar uitzonderingen, waarin anderen dan hulpverleners wel gegevens mogen zien. Die uitzonderingen hebben te maken met verplichte controles op de kwaliteit en met noodsituaties. [Zie vraag 11.](#)

2. Wat zijn persoonsgegevens?

De [Wet bescherming persoonsgegevens \(Wbp\)](#) geeft aan dat persoonsgegevens alle gegevens zijn die direct of indirect herleidbaar zijn tot de identiteit van een persoon. Dat zijn alle gegevens in woord, beeld en geluid.

Bij jeugdhulp gaat het deels om bijzondere persoonsgegevens. Zie [hier voor meer informatie](#).

Het verwerken van bijzonder persoonsgegevens is verboden, tenzij er een wettelijke uitzondering geldt, zoals dit het geval is bij (jeugd) hulp/zorg. Deze hulp/zorg valt onder de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst of de Wet publieke gezondheid.

Als we hier praten over persoonsgegevens dan bedoelen we daarmee ook bijzondere persoonsgegevens.

3. Wie is eigenaar van persoonsgegevens?

Juridisch gezien is er geen eigendom benoemd van persoonsgegevens. Iedereen die persoonsgegevens verwerkt moet er zorgvuldig en conform de wet mee omgaan. Deze verantwoordelijkheid wordt verder uitgelegd bij vraag 4, 7 en 8. Uw rechten en de rechten van uw kind worden onder vraag 5 en 6 verder toegelicht.

4. Wat zegt de wet over omgaan met persoonsgegevens?

Voor goed omgaan met persoonsgegevens staan regels in de [Wet bescherming persoonsgegevens](#). Per 25 mei 2018 is de Europese [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#) (AVG) hierbij leidend. Voor de jeugdhulp/zorg staan ook regels in de [Jeugdwet](#), de [Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst](#) en de Wet publieke gezondheid.

De belangrijkste dingen op een rij:

- *Minimale en noodzakelijke verwerking van persoonsgegevens*
De regels komen er vooral op neer dat zo min mogelijk, alleen echt noodzakelijke persoonsgegevens gebruikt mogen worden. En dat er dan zorgvuldig mee wordt omgegaan.
- *Toestemming voor delen*
Alle mensen die met gegevens over jeugdhulp werken hebben een

geheimhoudingsplicht. Alleen wat echt nodig is voor de hulpverlening mag, alleen met toestemming van ouders en/of jongere, met anderen worden gedeeld. Het is niet toegestaan om de gegevens ergens anders voor te gebruiken, dan waarvoor ze zijn verzameld. Alleen in heel bijzondere gevallen kan hierop een uitzondering worden gemaakt. Zie daarvoor [vraag 11](#).

- *Inzage en transparantie*
Alleen degene die hulp ontvangt en zijn of haar wettelijk vertegenwoordiger en de hulpverlener mogen in het dossier kijken. Zie ook [vraag 5](#).
Iedereen die gegevens gebruikt moet ook laten zien wat er met welke gegevens gebeurt en waarom. Dat geldt ook voor de gemeente en voor de jeugdhulp.
- *Bewaren en beveiligen*
De persoonsgegevens mogen niet langer bewaard worden dan noodzakelijk voor het doel waarvoor ze zijn verzameld. De wet bepaalt dat dossiers 15 jaar moeten worden bewaard. Het voordeel van die termijn is dat kinderen over wie het dossier gaat, zich later een beeld kunnen vormen over wat er in hun jeugd is gebeurd.
De bewaartermijn start als de hulp is afgerond. En al die tijd mag er alleen iets mee gedaan of naar gekeken worden als dat noodzakelijk is en als er toestemming voor gegeven wordt. De informatie moet ook goed afgeschermd en beveiligd zijn.

5. Wat zijn mijn rechten/de rechten van mijn kind bij persoonsgegevens over mij of mijn kind?

Recht op inzage

Iedereen heeft het recht om te weten welke persoonsgegevens over hem of haar worden geregistreerd en waarvoor ze worden gebruikt. En ook het recht om ze te zien.

De wet maakt verschil in leeftijd:

- 0-12 jaar
Ouders mogen de persoonsgegevens van hun kind onder de 12 jaar inzien. De ouder moet aantonen dat hij en/of zij het wettelijk gezag heeft over het kind.
Een kind dat jonger is dan 12 mag alleen met toestemming van zijn/haar ouders lezen wat er over hem/haar geschreven staat. Dit laatste geldt ook voor kinderen boven 12 jaar die niet kunnen begrijpen wat hun belang is.
- 12-16 jaar
Als ouders van een kind tussen 12 t/m 15 jaar willen inzien wat er is geregistreerd, of het kind wil dat, moeten ouders én het kind toestemming geven.
- 16-18 jaar
Vanaf 16 jaar beslist de jongere zelf over inzage in zijn dossier. Als ouders het dossier willen inzien, dan is er altijd toestemming nodig van de jongere.
- **UITZONDERING:** Als de veiligheid van het kind of iemand anders in het geding is, heeft de hulpverlener de wettelijke plicht om zonder toestemming de noodzakelijke persoonsgegevens te zien en te verwerken.

Andere rechten

Als u het niet eens bent met de manier waarop persoonsgegevens van u of uw kind worden opgeslagen of gebruikt, kunt u dat bespreken met de betreffende medewerker. U heeft ook de mogelijkheid om een klacht in te dienen of bezwaar te maken tegen het registreren van persoonsgegevens. Zie daarvoor [vraag 14](#).

6. Wat zijn mijn plichten met betrekking tot mijn persoonsgegevens en/of die van mijn kind?

Persoonsgegevens zijn nodig voor goede jeugdhulp. Het is daarbij nodig dat u zich identificeert en BSN nummer en NAW-gegevens ter beschikking stelt. Wanneer u dit niet wilt, kunt u met de hulpverlener bespreken of minder gegevens registreren mogelijk is.

7. Welke gegevens houdt de gemeente bij? En hoe gaat zij daarmee om?

LET OP: Hier gaat het alleen over wat *de gemeente* aan persoonsgegevens verwerkt. De gemeente controleert of de hulp op kosten van de gemeente verleend mag worden en betaalt de rekening. Als de gemeente betalingen moet doen voor specialistische jeugdhulp zien de gemeentelijke medewerkers die voor de betalingen zorgen de volgende gegevens:

Gegevens voor identificatie en een adres voor post:

- Naam (voorletters, voornaam, achternaam)
- Geslacht
- Adres (straat, huisnummer, postcode, stad)
- Geboortedatum
- Burgerservicenummer

Gegevens over hulp:

- Datum toeleiding (beschikking)
- Administratieve code die bij het jeugdhulpverleningstraject hoort
- Gegevens van de verwijzer (van bijvoorbeeld de hulpverlener van het lokale team of de huisarts)
- Gegevens van de aanbieder en de startdatum van de hulp

Deze administratieve medewerkers hebben geen toegang tot de inhoud van de jeugdhulpdossiers van de jeugdhulpverleners. De gegevens die zij bijhouden voor de betalingen worden niet gekoppeld met gegevens in andere systemen (over bijv. bijstand, schuldhulpverlening, wonen, leerplicht, etc.). Dit geldt voor alle gemeenten. Alleen in het geval van levensbedreigende situaties en/of crisis, is het mogelijk dat in sommige gevallen wel een koppeling gemaakt in systemen. Dit is hoogst uitzonderlijk.

Medewerkers lokale teams

Naast gecontracteerde jeugdhulporganisaties, zijn lokale teams van de gemeente ook betrokken bij de jeugdhulp. Hoe het lokale team is georganiseerd, verschilt per gemeente. In kleinere gemeenten is het lokale team vaak onderdeel van de gemeente, in grotere gemeenten zoals Amsterdam is het lokale team een aparte organisatie. Hoe het lokale team ook georganiseerd is, alleen *uw hulpverlener* van het lokale team heeft inzage in uw dossier. De gemeente heeft geen inzage in de dossiers van de hulpverleners van het lokale team.

Bij bescherming van uw persoonsgegevens, gaat de gemeente uit van drie principes:

- **Rechtmatigheid:** we werken binnen de grenzen van de wet.
- **Behoorlijkheid:** persoonsgegevens worden alleen verwerkt als dat noodzakelijk is.
- **Transparantie:** voor iedereen is duidelijk welke persoonsgegevens worden verzameld en gebruikt.

Gemeenteambtenaren hebben allemaal een ambtseed afgelegd, die hen verplicht zich aan de wetten en het beleid van de gemeente te houden. Daarnaast moeten alle ambtenaren zich

houden aan de landelijk opgestelde wettelijke kaders, waaronder de Wet bescherming persoonsgegevens ([zie vraag 4](#)).

8. Hoe gaan de hulpverleners om met persoonsgegevens?

Voor goed omgaan met persoonsgegevens staan regels in de privacywetgeving. Alle hulpverleners moeten zich hieraan houden. Bekijk [vraag 4](#) voor meer informatie. Bij specialistische jeugdhulp of hulp via een ander programma kunt u de hulpverlener er direct naar vragen of zijn/haar website bekijken.

Hulpverleners van jeugdhulporganisaties delen alleen met uw toestemming hoognodige informatie met het lokale team. Wilt u hier meer over weten? Vraag uw hulpverlener om meer informatie.

Als voorbeeld: zie de informatie van [VeiligThuis](#), een organisatie voor iedereen die te maken heeft met (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling.

9. Hoe kan ik persoonsgegevens van mij/mijn kind bij de gemeente inzien?

- Wanneer u uw gegevens bij de gemeente wilt inzien, neemt u contact op met de gemeente waar u woonachtig bent.
- Wanneer u gegevens bij de jeugdhulporganisatie wilt inzien, kunt u contact op nemen met de betreffende jeugdhulpverlener.

10. Met wie en hoe worden gegevens van mij/mijn kind gedeeld?

Alleen met u/ uw kind en verder alleen als het nodig is en met uw toestemming. Jeugdhulpverleners hebben een geheimhoudingsplicht. Alleen de hulpverlener die hulp geeft, mag in het dossier kijken. Voor het delen van gegevens met anderen hebben zij uw toestemming nodig. Ambtenaren van de gemeente kunnen niet bij de zorgdossiers van de jeugdhulpverleners.

11. Zijn er uitzonderingen rond het delen van persoonsgegevens?

Heel soms komt het voor dat gegevens worden gedeeld zonder dat u dit (vooraf) weet. In dat geval wegen andere belangen zwaarder dan die van u. Als de veiligheid van het kind of iemand anders in het geding is, bestaat er een wettelijke plicht om gegevens te delen. Daarnaast is het mogelijk dat de gemeente de besteding van overheidsgelden laat controleren, om fraude tegen te gaan en op onderdelen de kwaliteit. Dat kan betekenen dat een ingehuurde, onafhankelijke specialist soms dossiers controleert. Dossiers worden nooit door de gemeente zelf gecontroleerd.

12. Hoe zit het met gezag/echtscheiding en inzage in gegevens van mij/mijn kind?

Ouders met gezag (dat is wettelijke verantwoordelijkheid) moeten met elkaar overleggen over jeugdhulp. Dat geldt ook voor gescheiden ouders. Als ouders onderling in conflict zijn, moeten zij dit zelf aan de hulpverlener laten weten.

Als een van de gescheiden ouders geen gezag heeft, kan hij of zij wel aan de hulpverlener vragen om geïnformeerd te worden over het kind. De hulpverlener zal globale informatie geven. Als de niet-gezaghebbende ouder meer informatie wil ontvangen, dan moet hij of zij dat vragen aan de gezaghebbende ouder.

13. Kan ik een kopie van mijn gegevens krijgen?

Ja. U heeft recht op inzage in uw gegevens. Inzage betekent ook dat u een kopie van het dossier kunt krijgen.

14. Waar kan ik een vraag of klacht indienen?

Hiervoor kunt u terecht bij het lokale team of de gemeente waar u woonachtig bent.

Bestaande handreikingen voor professionals

Veel gemeenten binnen de regio hebben documenten ontwikkeld voor professionals over privacy. Hierbij een overzicht.

- Handreiking '[Omgaan met persoonsgegevens voor professionals in het jeugddomein](#)' (gemeente Amsterdam)
- [Vraag & antwoord](#) voor professionals in het jeugddomein in Amsterdam, ter ondersteuning (gemeente Amsterdam)

Dit is een uitgave van het Regionaal Ondersteuningsteam, december 2017.